

ואשר עשה לפני כו' הגה יתכן דהיה צודע מהנבואה לדוד אשר בימיו לא יבנה הבית כי אם שלמה יבנה כי איש מנוחה הוא ובעת חמוכה יתקדש בכבוד השמים וכמו שאמר ונקדש בכבודי וכן לבית עולמים ולכן מלאנו שפחה שכינה בבנין שלמה וירא כל העם וירווו כמו במשכן בימי משה וזה במלכים קס ושפחות דמים מסלקת השכינה כמו שאמר בסוף מסעי בספרי על פסוק כי אני די שוכן בחוך בניי וכן אמור בנהי כי לא תבנה בית לשמי כיו דמים שפחה לכן לזה לשלמה קודם בנין הבית להרג את יואב וכאמור ולא תקחו כופר כדי שלא יהא עובד להחגלות השכינה עון שכירת דמים ודוק וכפי הגרלה אשר עשה לי הוא על שהרג את אבשלום קלם על היה סבור כי יש להחלל את אבשלום קלם על שהיה מוכרח בגזירת הנביא הגני מקיס עליך כו' ושכב את נשיך ויעויו דברי אמת לרמי בכר דוד דרוש א' בזה ומלאתי כיו ביה ברלבג יעוים.

וצנה לשלמה בנו שיהרג אותו שהיה יואב בן אחתו של דוד והיה מבקש להביאו לעולם הבא כיון שפקש שלמה להרג אותו אמר יואב לבניהו לך אמר לשלמה אל תדינני בשני דינין אם תהרגני טל מעלי הקללות שקללני דוד אביך אם לאו הנח אותי בקללות מיד ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר ופגע בו וקברתו אמר רבי יהודה כל הקללות שקלל דוד את יואב נתקיימו בזרעו של דוד יב' מרחבקים בן שלמה שגאמר (מ"א יב. יח) והמלך רחבקים התאמן לעלות במקרבה וכתוב בנב (ויקרא טו. ט) וכל המרפב אשר ירפב עליו הזב יטמא מצרע מעזייה

מצעי יב' ט

א 116

16

המקור

הוא המלכות — הציבוריות הישראלית. במלכות מתגלה היצירה האלקית לעומת הבחירה הפרטית שלנו, ומתוך המלכות הישראלית מתגלה כבוד ישראל. קדושת ישראל מתגלה במלכות ישראל. אותה הגבורה המלחמתית, המתגלה בדוד מלך ישראל, היא הקדושה הישראלית. מתוך קדושת התורה שבכתב והמשכה בתורה שבעל-פה — מתגלה מלכות ישראל. דוד מלך ישראל הוא נעים ומירות ישראל³¹, והוא המדריך את סדר התפילות של עם ישראל. אותו המקור הכלל-ישראלי הוא הקובע את תפילות ישראל. דוד המלך הוא ראש הישיבה, שהיה מרביץ תורה ברבים³². לדוד נפתחו שערים של תורה³³, וממנו אנו למדים על דרך הכבוד ועל היחס הראוי בין לומדי התורה.

א 116

בן מורד באביו? — מרידת אבשלום בדוד תוכיח³². היסוד למלחמת גוג ומגוג — המרידה במלכות ישראל, שהיא המרידה בה³³ — הוא במרידת אבשלום בדוד המלך. מרידת אבשלום יצרה רושם, כאילו יש מחיצה בין המלך לבין העם: ויאמר אליו אבשלום ראה דבריך טובים ונכחים ושומע אין לך מאת המלך... מי ישימני שופט בארץ ועלי יבא כל איש אשר יהיה לו ריב ומשפט והצדקתי³⁴.

מלכות התורה מתגלה במלכות ישראל³⁵, והמרידה במלכות ישראל כמוה כמרידה ברבנו. צורת המרידה היא: 'מאי אהנו לך רבנו?'³⁶ — החיפוש אחר תועלת ותכלית. קביעת יחסו של העם אל מלכות ישראל מתוך שיקול פופולרי, זוהי תפיסת מלכות ישראל במושגים אנושיים-תועלתיים, ולא מצד ערכה האלקי.

החיפוש אחר התועלת הוא עצם המרידה ומקור המרידה במלכות ה'. החיפוש אחר תכלית — מקורו במצב של חולניות, ושל דלדול נפש האדם. השאלה בדבר התכלית באה דק בשעה שהחיים אינם במלוא בריאותם. במצב של בריאות אינן מתעוררות השאלות: מדוע אנו חיים, מדוע אנו יהודים, מדוע אנו לומדים תורה, או מדוע אנו צריכים מלכות, מה תנו לנו זו?³⁷ התועלת היא תוצאה של הלימוד — 'סוף הכבוד לבא'³⁸; אולם אין למדוד את הלימוד לאור אמת המידה של התועלת.

25

המרידה במלכות ישראל ובמלכות התורה היא אבדן הערך העצמי ע"י חיפוש התועלת הרוחנית והחומרית. אחיותופל היה יועץ גם לדוד וגם לאבשלום. כאשר העצה היא משותפת גם לערך עצמו וגם לחיפוש התועלת, אזי העצה מסולפת.